



ВІСНИК

екологічного наукового та
науково-методичного центру
Криворізького державного
педагогічного університету

Випуск 7

Кривий Ріг
2011

за квітниками біля пам'ятників загиблим у роки ВВВ. Ведеться пропагандистська робота серед молодших школярів і односельчан.

Література

1. Акімов І. А. Екологічні пріоритети ХХІ століття /Акімов І. А. –К.: Екологічна освіта, 2007.– 190 с.
2. Ананьєв Б. Г. Людина як предмет пізнання /Ананьєв Б. Г. – К.: Освіта, 2002. – 134 с.
3. Божович Л. И. Проблемы формирования личности. Сборник психологии /Божович Л. И. – М.: Школа, 2001. – 140 с.

ФОРМУВАННЯ УСВІДОМЛЕНИХ ЗНАТЬ УЧНІВ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ

Є. В. Кучерган, Є. Х. Євтушенко

Криворізький державний педагогічний університет

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку біологічної освіти все виразніше постає проблема застосування таких форм організації навчання учнів, які б поглибили знання учнів і сприяли б формуванню усвідомлених біологічних знань. Саме під час таких видів діяльності виявляються необмежені можливості всебічного розвитку особистості учня, вихованця; активізується його навчально-пізнавальна й творча діяльність; формуються світоглядні переконання

Тому *метою* нашого дослідження є виявлення впливів застосування форм поглиблення знань учнів 9-х класів на формування усвідомлених біологічних знань, набуття навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти.

В зв'язку з цим великого значення набуває застосування сучасних форм організації навчання учнів. А також форми організації навчання – зовнішнє вираження узгодженої діяльності вчителя й учнів, що здійснюється у встановленому порядку і в певному режимі.

Організація дослідження.

1. Педагогічний експеримент проводився впродовж 2011 року в Криворізькій гімназії № 49. В експерименті брали участь 52 учня 9-х класів, з яких 27 учнів склали експериментальну групу і 25 учнів – контрольну.

2. Для визначення рівня індивідуальних досягнень та встановлення кількісних і якісних індивідуальних психологічних відмінностей учнів ми використали критеріально-орієнтовні тести, у ролі критерію у яких виступають конкретні знання, вміння та навички.

3. За результатами тестування ми виявили майже однаковий відсотковий розподіл учнів експериментального і контрольного класу за рівнем засвоєння знань. Так, кількість учнів, що мають репродуктивний рівень ста-

новить в експериментальному класі 22,2 %, а в контрольному класі – 20,0 %. Майже однакова кількість учнів експериментального і контрольного класів, що мають конструктивний рівень засвоєння знань – відповідно 55,6 % і 56,0 %. Творчий рівень мають відповідно 22,2 % і 24,0 % учнів.

4. На основі визначення рівня загального розвитку учнів ми спланували підвищення конструктивного та творчого рівнів засвоєння знань, що є показниками формування усвідомлених біологічних знань, враховуючи індивідуальні властивості учнів за допомогою підібраних завдань. Ці дослідження поклали в основу «Програми формування усвідомлених біологічних знань учнів», яка передбачала використання творчих завдань у різних формах (традиційних і нестандартних) навчання біології в 9-х кл. (розв'язання логічних задач, моделювання біологічних ситуацій, експеримент «думках» та ін.)

Результати дослідження

1. Порівняльний аналіз за результатами дослідження показав, що в експериментальному класі зменшилася вдвічі кількість учнів, що мали репродуктивний рівень знань (з 22,2 % до 11,1 %). Відповідно збільшилася кількість учнів, що мали конструктивний рівень засвоєння знань з 55,6 % до 62,9 %. Зросла також кількість учнів, які мали творчий рівень засвоєння знань з 22,2 % до 25,9 %.

Гірша картина спостерігається в контрольному класі, де не застосовували творчі завдання. Так, збільшилася кількість учнів, яка мала репродуктивний рівень засвоєння знань з 20,0 % до 24,0 %. Відповідно зменшилася кількість учнів, що мала конструктивний рівень засвоєння знань з 56,0 % до 52,0 %. Не змінилася кількість учнів, що мали творчий рівень засвоєння знань.

2. Аналіз проведеної тематичної атестації виявив також кращі результати засвоєння матеріалу в учнів експериментального класу. Так, середній рівень навчальних досягнень після засвоєння теми мали лише 11,1 % учнів експериментального класу, а таких учнів в контрольному класі – переважна більшість – 48,0 %. Достатній рівень мали 55,6 % учнів експериментального класу і 40,0 % учнів контрольного класу. Третина учнів експериментального класу показала високий рівень навчальних досягнень (33,3 %). Серед учнів контрольного класу таких виявилось лише 12,0 %.

3. Аналіз результатів навчальних досягнень учнів з різним рівнем засвоєння знань виявив кращу тенденцію в учнів експериментального класу. Так, початковий рівень засвоєння знань відсутній в експериментальному класі. 3,7 % учнів з репродуктивним рівнем засвоєння знань мали середній рівень навчальних досягнень. Переважна більшість учнів з конструктивним рівнем засвоєння знань виявили достатній рівень навчальних досягнень (48,1 %), і навіть 14,8 % учнів мали високий рівень навчальних дося-

гнень. Всі учні з творчим рівнем засвоєння знань мали високий рівень навчальних досягнень (таких у класі виявилось 25,9 % учнів).

Гірші показники в учнів контрольного класу. Так, 8,0 % учнів класу, які мали репродуктивний рівень засвоєння знань, виявили початковий рівень навчальних досягнень, а 16,0 % – середній рівень. 32,0 % учнів класу, які мали конструктивний рівень засвоєння знань, виявили середній рівень навчальних досягнень і 20,0 % учнів – достатній рівень. Серед учнів із творчим рівнем засвоєння знань лише 4,0 % виявили високий рівень навчальних досягнень, а 20,0 % учнів – достатній.

Висновки. Запровадження Програми формування усвідомлених біологічних знань учнів на основі застосування завдань творчого характеру виявило кращу якість знань учнів експериментального класу. Організація дослідницької діяльності учнів профільних класів в найбільшій мірі сприяє формуванню усвідомлених біологічних знань.

Література

1. Борисова Т. Біологічні задачі на уроках. // Хімія, біологія. – К.: Шкільний світ, № 52 (376). – 2004. – С. 6 – 7.
2. Дослідницька робота школярів з біології: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. к. б. н. С. М. Панченко, Л. В. Тихенко. – Суми: Університет. книга, 2008. – С. 61-67.
3. Дослідження як технологія навчання // Біологія. Шкільний світ. – 2006. – № 15. – С. 19 – 20.
4. Єресько О., Матяш Н. Результати дослідження якості біологічної освіти / О. Єресько, В. Курсон // Біологія і хімія в школі. – 2006. – № 1. – С. 8 – 11.
5. Творчі задачі на уроках біології. // Хімія. Біологія. – 2005. – № 64 (листопад). – С. 12-15.
6. Трубачева С., Кравчук О. Досвід дослідної діяльності – основа формування предметних природознавчих компетентностей учнів / С. Трубачева, О. Кравчук // Біологія і хімія в школі. – 2006. – № 1. – С. 16 – 17.

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ

Н. М. Романчик, Є. Х. Євтушенко
Криворізький державний педагогічний університет

Іде процес створення нової школи. На сучасному етапі розвитку відбуваються процеси інтенсифікації навчання учнів.

Загальновідомим є той факт, що підвищення ефективності процесу навчання значною мірою залежить від двох складових:

методів навчання, що розвивають пізнавальну активність учнів та підвищують інтенсивність процесу навчання;